

Ordlista

Abatacept (Orencia)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar aktivering av T-celler.

Acetylsalicylsyra (ASA, Aspirin, Disperin)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel, som numera främst används för att förhindra blodpropp.

Adalimumab (Humira)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

Akupunktur, akupunktur

Behandling med nålar. Behandlingsform som härstammar från Kina och som främst används vid smärtbehandling.

ALAT

Alaninaminotransferas, leverenzym, som används främst för att mäta leverfunktionen bl.a. i samband med läkemedelsbehandling.

Allopurinol (Allonol, Apurin, Zyloric)

Läkemedel mot [gikt](#), minskar bildningen av urinsyra i kroppen.

Amitriptylin (Noritren, Triptyl)

Läkemedel som påverkar centrala nervsystemet, används ofta för att lindra smärta hos [fibromyalgipatienter](#).

Amyloidos

Olösliga proteiner ansamlas i vävnaderna, kan uppkomma till följd av en långvarig reumatisk inflammation.

Anakinra (Kineret)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar interleukin 1.

Analgetika

[Smärtstillande läkemedel](#).

Ankyloserande spondylit

Inflammatorisk reumatisk sjukdom som drabbar ryggraden och även extremiteternas leder, Bechterews sjukdom, spondylarthritis ankylopoetica.

Antiinflammatorisk

Inflammationsdämpande.

Antiinflammatoriska läkemedel

Smärtstillande läkemedel (eng. non-steroidal anti-inflammatory drugs, NSAID) som framför allt används vid behandling av reumatism, men också vid många andra smärttillstånd. Flera av dem fås även receptfritt.

Antikoagulant

Medel som förebygger blodets koagulation.

Antikroppar mot citrullinerade peptider (CCPAb)

Antikropp som likt reumatoid faktor förekommer vid ledgångsreumatism, sällan hos friska.

Antinukleära antikroppar

Antikroppar som är riktade mot antigener i cellkärnan, förekommer framför allt vid systemiska bindvävssjukdomar.

[Apremilast](#)

Vid långtidsbehandling av psoriasisartrit hos vuxna när behandling med traditionella läkemedel inte har gett resultat eller inte kan användas.

Arakidonsyra

Fettsyra som allmänt förekommer i maten och som kroppen använder för att bilda prostaglandiner som bl.a. orsakar inflammation och smärta.

Arterit

Inflammation i artärerna.

Artrit

Ledinflammation.

Artrodes

Fusion, d.v.s. steloperation av en led.

Artroplastik

Ledersättningskirurgi, numera ofta ledprotesoperation.

Artros

[Ledförslitning](#).

[Aurotiomalat](#) (Myocrisin)

Traditionellt antireumatiskt läkemedel som innehåller guld.

Autoimmun sjukdom

Inflammatorisk sjukdom, där det bildas antikroppar i blodet mot egna vävnader, d.v.s. autoantikroppar. De flesta reumatiska sjukdomar, t.ex. [SLE](#), [ledgångsreumatism](#) och [Sjögrens syndrom](#) är autoimmuna sjukdomar.

Azatioprin (Azamun, Imurel)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och används vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Bakercysta, Bakers cysta

Bräckliknande knuta i knävecket som kan bero på svullnad i knäet.

Barisitinib

Standardbehandling vid ledgångsreumatism hos vuxna om tidigare behandling inte gett resultat eller inte tolererats.

Barnreumatism

Juvenil idiopatisk artrit, ett samlingsnamn för ledinflammationer hos barn.

Belimumab (Benlysta)

Biologiskt läkemedel som används vid behandling av [systemisk lupus \(SLE\)](#).

Biologiskt antireumatiskt läkemedel

Selektivt läkemedel framställt med hjälp av levande celler som påverkar specifika delar i den inflammatoriska reaktionen.

Bisfosfonater

En grupp osteoporosläkemedel som ökar benmassan.

Borrelios

Infektion som smittar via fästingbett. Kan orsaka ledinflammation, tidigare kallad Lymes sjukdom.

Buprenorfin (Temgesic)

Smärtstillande läkemedel som påverkar centrala nervsystemet. Används endast vid svåra smärttillstånd.

Bursit

Inflammation av bursa, d.v.s. slemsäcken som skyddar senor.

Celecoxib (Celebra)

Medellångtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Certolizumab pegol (Cimzia)

Biologiskt antiinflammatoriskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

Churg-Strauss syndrom

Sällsynt kronisk blodkärlsinflammation ([vaskulit](#)). Går numera under namnet eosinofil granulomatosis med polyangit.

COX

Cyklooxygenas, det enzym som [antiinflammatoriska läkemedel](#) i huvudsak har i uppgift att hämma.

CRP

C-reaktivt protein används som ett mått på inflammation i blodet.

Cyklofosamid (Sendoxan, Syklofosamid)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och används ibland vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Cyklosporin (Sandimmun Neoral)

Immunsuppressivt läkemedel vars effekt är liknande som hos cytostatika. Används vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Cysta

Onormalt hålrum som kan förekomma var som helst i kroppen, t.ex. i njurar eller skelett.

Cytokin

Proteiner som bildas i celler och fungerar som signalmolekyler celler emellan.

Cytostatika

En grupp läkemedel som förhindrar eller bromsar celledelning.

Daktylit

Swullnad i ett finger eller en tå (korvfinger/-tå), påträffas ofta vid [spondylartriter](#).

Degeneration

Försämring, förstörelse eller nedbrytning.

Dermatomyosit

Immunologisk inflammatorisk muskelsjukdom, kännetecknas också av hudutslag.

Diklofenak (Arthrotec, Diclomex, Diclofenac, Motifene, Voltaren)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel, förekommer också i långtidsverkande preparat och reumasalva.

DIP-led

Leden mellan de två yttersta leden på fingrar och tår.

DISH

Diffus idiopatisk skeletal hyperostosis, förkalkningar huvudsakligen mellan kotorna i ryggraden.

Ehlers-Danlos syndrom

Ärftlig bindvävssjukdom som kännetecknas av övertöjbar hud och överrörliga leder.

Ekografi

Undersökning med ultraljud, utan strålning.

Enteroartrit

Ledinflammation vid inflammatorisk tarmsjukdom.

Entesit eller insertionstendinit

Inflammation i senfästen.

Entesopati

Reumatisk sjukdom där de främsta symtomen är inflammationer i led- och senfästen.

Eosinofil granulomatos med polyangit

Sällsynt kronisk blodkärlsinflammation ([vaskulit](#)). Kallas även Churg-Strauss syndrom.

Erosion

Förstörelse av ledytan, synlig på röntgenbilder eller i andra bilddiagnostiska undersökningar.

ENMG

Elektroneuromyografi, undersökning av nervbanor och elektrisk aktivitet i muskler.

[Etanercept](#) (Enbrel)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

[Etodolac](#) (Lodine)

Relativt korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

[Etoricoxib](#) (Arcoxia)

Långtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

EULAR

[European League Against Rheumatism](#), de europeiska reumatologorganisationernas samarbetsorgan.

Feltys syndrom

Reumatisk sjukdom med ledinflammationer, förstörd mjälte och minskat antal vita blodkroppar.

[Fibromyalgi](#)

Generellt utbredd smärta i rörelseorganen. Ger inga bestående skador.

Fibros

Ärrbildning, tät bindväv bildas och ersätter annan vävnad.

Fosfolipidantikropp

Antikropp som förekommer i synnerhet vid [SLE](#), orsakar blodproppar och missfall.

[Gikt](#)

Metabolisk sjukdom där urinsyrakristaller orsakar ledinflammation.

[Glukokortikoider](#) (Prednisolon m.fl.)

Hormoner som bildas i binjurebarken och som bl.a. påverkar sockeromsättningen och kroppens immunförsvar, läkemedelspreparat som ofta används vid behandling av reumatiska sjukdomar.

[Glukosamin](#) (Arthryl, Comfora, Glucadol, Glucosamin)

Smärtstillande läkemedel som används vid behandling av [artros](#).

[Golimumab](#) (Simponi)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

Granulomatos med polyangit

Blodkärlsinflammation som ofta orsakar allvarliga luftvägs- och njursymtom. Kallas även Wegeners granulomatos.

Guldbehandling ([Auranofin](#), [Myocrisin](#))

Används vid behandling av ledgångsreumatism.

HAQ

Health Assessment Questionnaire, frågeformulär, som används för att bedöma funktionsförmågan hos reumatiker.

Heberdens knutor

Små knutor som bildas i fingrarnas yttersta leder till följd av artros.

HLA

Proteiner på cellytan vars struktur nedärvs. Kan ha samband med benägenheten att insjukna i vissa sjukdomar. Personer med HLA-B27 har t.ex. en ökad risk att insjukna i [ankyloserande spondylit](#).

Homeopati

Gammal behandlingsmetod, där man använder speciella utspädda naturmedel.

Hydrops intermittens

Regelbundet, vanligen med ungefär en veckas intervall återkommande ledsvullnad, främst i knäet.

[Hydroxiklorokin](#) (Oxiklorin)

Antireumatiskt läkemedel, som också används vid behandling av malaria.

Hylan (Synvisc)

Läkemedel som injiceras i leden vid [artros](#).

Hypertrofisk osteoartropati

Sjukdom som kännetecknas av förtjockning av hud- och benvävnad i händer och fötter, ofta i samband med lung-, hjärt- eller cancersjukdomar.

Hyperurikemi

Ökad halt av urinsyra (urat) i blodet, kan bero på [gikt](#).

[Ibuprofen](#) (Burana, Ibumetin, Ibusal, Ibutabs, Ibuxin)

Det vanligaste antiinflammatoriska läkemedlet. Fås även receptfritt.

Idiopatisk

Betyder av okänd anledning, man vet alltså inte varför en sjukdom uppstår.

Immunologisk

Relaterar till immunologi, kroppens försvarsmekanism.

[Indometacin](#) (Indometin)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Infektion

Kroppen har angripits av levande mikroorganismer, ofta med inflammation som följd.

Inflammation

Kroppens försvar mot en skada eller ett angrepp.

Inflammatoriska celler

Kroppens försvarare, som ansamlas i det inflammerade området, t.ex. ätarceller eller makrofager och segmentkärniga vita blodkroppar.

Infliximab (Inflectra, Remicade, Remsima)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

Inklusionskroppsmyosit

En form av inflammatorisk muskelsjukdom.

Interleukin

Signalsubstans, cytokin, som utsöndras av inflammatoriska celler.

Ischias

Ryggsmärta orsakad av tryck mot nervroten, kan medföra känselstörning eller t.o.m. förlamning.

Juvenil artrit

Barnreumatism.

Karpaltunnelsyndrom

Symtom orsakade av tryck på en nerv i handleden.

Keratoconjunctivitis sicca

Ögoninflammation med torra ögon, allmänt förekommande vid Sjögrens syndrom.

Ketoprofen (Kettesse, Ketomex, Ketorin, Orudis)

Antiinflammatoriskt läkemedel, finns också som reumasalva.

Klorambucil (Leukeran)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och används ibland vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Kodein (Codaxol, Pamol Cod, Panacod, Ardinex)

Smärtstillande läkemedel som påverkar centrala nervsystemet och ingår i kombinationspreparat.

Kondrocalcinosis

Kalkinlagring i brosk som kan ses på röntgenbild.

Kondroitin (Cartexan)

Läkemedel som lindrar artrossymptom.

Kortisonbehandling

Behandling där glukokortikoidpreparat används för att dämpa inflammation och andra symtom orsakade av reumatiska sjukdomar.

Korvtå eller -finger

Tillstånd där ett finger är jämnt svullet eller en tå jämnt svullen, daktylit. Förekommer framför allt vid psoriasisartrit.

Krea

Förkortning av kreatinin, laboratorieprov som mäter njurfunktionen.

Ledgångsreumatism

Reumatoid artrit, arthritis rheumatoides. Den vanligaste långvariga ledinflammationen.

Ledförlitning

Osteoartrit, artros, lokal sjukdom i leden till följd av skador på ledbrusket. Den vanligaste reumatiska sjukdomen.

Leflunomid (Arava)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och används vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Magnetundersökning

Magnetic Resonance Imaging (MRI), avbildningsmetod som inte använder strålning.

Marfans syndrom

Ärftlig sjukdom där ämnesomsättningen i bindväven rubbas.

MCP-led

Fingrets metakarpofalangealled, knogled.

MCTD

Bindvävssjukdom (mixed connective tissue disease) med varierande symtom. Autoimmun sjukdom som liknar SLE.

Mefenamsyra (Ponstan)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Meloxicam (Meloxicam, Mobic)

Långtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Metotrexat (Trexan, Metoject)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och är det läkemedel som oftast används vid behandling av inflammatoriska reumatiska sjukdomar.

Metylprednisolon (Medrol, Solomet)

Kortisonpreparat (glukokortikoid), som ibland används vid behandling av reumatiska och bindvävssjukdomar.

MTP-led

Tåns metatarsofalangealled, grundled.

Mykofenolat

Läkemedel som används vid behandling av systemiska bindvävssjukdomar.

Nabumeton (Relifex)

Medellångtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Naproxen (Alpoxen, Miranax, Naprometin, Napromex, Pronaxen, Vimovo)
Medellångtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Natriumhyaluronat (Artzal, Hyalgan)
Tuppkamsextrakt, lindrar artrossymtom, injiceras i led av läkare.

Neuropatisk
Förknippad med nervsystemet, t.ex. neuropatisk smärta.

Oligoartrit
Inflammation som endast drabbar få (1–4) leder.

Opioid, opiat
Morfinliknande läkemedel som påverkar centrala nervsystemet.

Ortos
En stödordning eller ett stödbandage som sätts på en kroppsdel för att stödja den eller för att förhindra att leden blir felställd.

Osmiumsyra
Medel som ibland används för att förhindra svullnad i knäled.

Osteomyelit
Infektion i ben och benmärg orsakad av bakterie.

Osteopati
Metod där man använder händerna för att behandla leder och ryggrad.

Osteoporos
Benskörhet, minskad benmassa. Skelettet blir skört och risken för frakturer ökar.

Pagets sjukdom
Sällsynt bensjukdom hos äldre. Orsakar frakturer.

Palindrom artrit
En form av ledgångsreumatism, som kännetecknas av kortvariga återkommande ledinflammationer.

Paracetamol (Pamol, Paraceon, Paracetamol, Panadol, Para-Tabs)
Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel, som också fås receptfritt.

PIP-led
Fingrets eller tåns proximala interfalangealled, mellanled.

Piroxikam (Felden, Piroxin)
Antiinflammatoriskt läkemedel som används i reumasalvor.

Pogostasjukan
Orsakas av Sindbis-virus, och sprids av myggor. Orsakar hudutslag och kan även angripa lederna. Kallas Ockelbosjukan i Sverige.

Polyarteritis nodosa

Allvarlig inflammation i artärerna, autoimmun sjukdom.

Polyartrit

Inflammation i flera leder (minst fem).

Polymyalgia rheumatica

Inflammatorisk reumatisk sjukdom som förekommer hos äldre.

Polymyosit

Kronisk inflammatorisk muskelsjukdom.

Prednison och prednisolon

De vanligaste kortisonpreparaten som tas via munnen (glukokortikoider).

Prostaglandiner

Viktiga signalsubstanser i den inflammatoriska processen i kroppen.

Psoriasisartrit

Reumatisk sjukdom hos person som har psoriasis.

Pyrofosfatartropati

Ledsjukdom, där utfällning av pyrofosfater i lederna kan orsaka ledinflammation.

Raynauds fenomen

Anfall av blodkärllsammandragning i fingrar och ibland i tår. Leder till vita och blåa fingrar och tår och kan orsakas av vissa systemiska bindvävssjukdomar.

Reaktiv artrit

Inflammatorisk reaktion i lederna orsakad av infektion (oftast i mag-tarmkanalen eller urinvägarna).

Reiters syndrom

Grupp av symtom som kan uppträda vid reaktiv artrit och inkluderar ledinflammation, konjunktivit (ögoninflammation) och urinrörsinflammation.

Relapserande polykondrit

Alternativt namn recidiverande polykondrit. Sällsynt bindvävssjukdom som skadar brosket framför allt i öron, luftrör och näsa.

Remission

Det tillstånd vid kroniska sjukdomar då symtomen har avtagit eller tillfälligtvis helt försvunnit.

Reumatoid faktor

Allmänt förekommande autoantikropp vid ledgångsreumatism och Sjögrens syndrom. Kan också förekomma vid andra sjukdomar och även hos friska människor.

Rituximab (MabThera)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, som minskar antalet B-celler i den inflammatoriska processen.

Sakroiliit

Inflammation i leden (s-i-leden) mellan korsben (sacrum) och tarmben (ileum).

SAPHO-syndrom

Sjukdom, som yttrar sig som ledinflammation (synovit, S), akne (A), varblåsor (pustulos, P), benförtjockning (hyperostos, H) och beninflammation (osteit, O) eller en del av dessa.

Seronegativ

Reumatoid faktor saknas. Motsatsen är seropositiv.

Seropositiv

Reumatoid faktor förekommer i blodet.

S-i-led

Led mellan korsben (sacrum) och tarmben (ileum).

[Sjögrens syndrom](#)

Autoimmun sjukdom som främst förorsakar torrhet i slemhinnor.

Sklerodermi

Systemisk skleros, sjukdom där det vanligaste symtomet är förtjockad hud. Kan även drabba inre organ.

[SLE](#)

Systemisk lupus erythematosus, LED, autoimmun sjukdom med många olika symtom.

Spondylartropati

Sjukdom som drabbar ryggkotor och leder. Inflammatoriska spondylartropatier (spondylartriter) är bl.a. ankyloserande spondylit och psoriasisartrit.

Spondylartros

Artros i ryggraden.

SS-antikropp

SS-antikroppar (SS-A och SS-B) förekommer vid [Sjögrens syndrom](#).

Stills sjukdom

En form av [barnreumatism](#) med allmänna symtom, förekommer ibland även hos unga vuxna.

Subluxation

Delvis ur led.

[Sulfasalazin](#) (Salazopyrin)

Läkemedel som används vid behandling av tarm- och reumatiska sjukdomar.

Svanhalsdeformitet

Felställning som påträffas framför allt vid [ledgångsreumatism](#) där leden mitt på fingret, proximala interfalangealeden, är översträckt och den yttersta leden böjd.

Syndesmofyt

Överbryggande förbeningar från kota till kota hos personer med [ankyloserande spondylit](#).

Syndrom

Symtomkomplex, en mängd symptom som uppträder samtidigt.

Synovektomi

Kirurgiskt avlägsnande av ledhinnan, putsning av leden.

Synovit

Inflammation i ledhinnan.

[Systemisk skleros](#)

Autoimmun sjukdom med symptom främst i huden, muskler och mag-tarmkanalen.

Sänka

Blodprov som mäter hur snabbt röda blodkroppar sjunker neråt. Värdet är förhöjt vid inflammationer och anemi.

Temporalarterit

Inflammation i tinningartären, förekommer ofta vid polymyalgia rheumatica.

Tendinit

Seninflammation.

Tenosynovektomi

Kirurgiskt avlägsnande av senskidan, putsning av senan.

TNF-alfa-hämmare

Hämmar tumörnekrosfaktor-alfa, verkningsmekanismen hos många biologiska antireumatiska läkemedel.

TNS

Transkutan nervstimulering, fysikalisk smärtlindringsmetod som bygger på stimulering med elektriska strömmar.

[Tocilizumab](#) (RoActemra)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, som hämmar interleukin 6.

[Tofasitinib](#)

Standardbehandling vid ledgångsreumatism hos vuxna om tidigare behandling inte gett resultat eller inte tolererats.

[Tolfenamsyra](#) (Clotam)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

[Tramadol](#) (Tradolan, Tramadin, Tramadol, Tramal, Tramium)

Smärtstillande läkemedel som påverkar centrala nervsystemet.

Trokanterbursit

Smärttillstånd i slem säcken på stora benutskottet i övre delen av lårbenet.

Tumörnekrosfaktor-alfa (TNF-alfa)

En viktig signalsubstans bl.a. i den reumatiska inflammationen.

Ultraljudsundersökning

Ekografi, avbildningsmetod där man använder ultraljud.

Urat

Salter av urinsyra, som när de fälls ut i en led kan leda till gikt.

Vaskulit

Blodkärlsinflammation, förekommer som en självständig sjukdomsgrupp och vid systemiska bindvävssjukdomar, ibland också vid reumatoid artrit.

Wegeners granulomatos

Blodkärlsinflammation som ofta orsakar allvarliga luftvägs- och njursymtom. Går numera under namnet granulomatos med polyangit.

Uppdaterad 22.11.2017

A

Abatacept (Orencia)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar aktivering av T-celler.

Acetylsalicylsyra (ASA, Aspirin, Disperin)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel, som numera främst används för att förhindra blodpropp.

Adalimumab (Humira)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

Akupunktion, akupunktur

Behandling med nålar. Behandlingsform som härstammar från Kina och som främst används vid smärtbehandling.

ALAT

Alaninaminotransferas, leverenzym, som används främst för att mäta leverfunktionen bl.a. i samband med läkemedelsbehandling.

Allopurinol (Allonol, Apurin, Zyloric)

Läkemedel mot [gikt](#), minskar bildningen av urinsyra i kroppen.

Amitriptylin (Noritren, Triptyl)

Läkemedel som påverkar centrala nervsystemet, används ofta för att lindra smärta hos [fibromyalgipatienter](#).

Amyloidos

Olösliga proteiner ansamlas i vävnaderna, kan uppkomma till följd av en långvarig reumatisk inflammation.

Anakinra (Kineret)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar interleukin 1.

Analgetika

[Smärtstillande läkemedel.](#)

Ankyloserande spondylit

Inflammatorisk reumatisk sjukdom som drabbar ryggraden och även extremiteternas leder, Bechterews sjukdom, spondylarthritis ankylopoetica.

Antiinflammatorisk

Inflammationsdämpande.

Antiinflammatoriska läkemedel

Smärtstillande läkemedel (eng. non-steroidal anti-inflammatory drugs, NSAID) som framför allt används vid behandling av reumatism, men också vid många andra smärttillstånd. Flera av dem fås även receptfritt.

Antikoagulant

Medel som förebygger blodets koagulation.

Antikroppar mot citrullinerade peptider (CCPAb)

Antikropp som likt reumatoid faktor förekommer vid ledgångsreumatism, sällan hos friska.

Antinukleära antikroppar

Antikroppar som är riktade mot antigener i cellkärnan, förekommer framför allt vid systemiska bindvävssjukdomar.

[Apremilast](#)

Vid långtidsbehandling av psoriasisartrit hos vuxna när behandling med traditionella läkemedel inte har gett resultat eller inte kan användas.

Arakidonsyra

Fettsyra som allmänt förekommer i maten och som kroppen använder för att bilda prostaglandiner som bl.a. orsakar inflammation och smärta.

Arterit

Inflammation i artärerna.

Artrit

Ledinflammation.

Artrodes

Fusion, d.v.s. steloperation av en led.

Artroplastik

Ledersättningskirurgi, numera ofta ledprotesoperation.

Artros

[Ledförslitning.](#)

Aurotiomalat (Myocrisin)

Traditionellt antireumatiskt läkemedel som innehåller guld.

Autoimmun sjukdom

Inflammatorisk sjukdom, där det bildas antikroppar i blodet mot egna vävnader, d.v.s. autoantikroppar. De flesta reumatiska sjukdomar, t.ex. [SLE](#), [ledgångsreumatism](#) och [Sjögrens syndrom](#) är autoimmuna sjukdomar.

Azatioprin (Azamun, Imurel)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och används vid behandling av reumatiska sjukdomar.

B

Bakercysta, Bakers cysta

Bräckliknande knuta i knävecket som kan bero på svullnad i knäet.

Barisitininib

Standardbehandling vid ledgångsreumatism hos vuxna om tidigare behandling inte gett resultat eller inte tolererats.

Barnreumatism

Juvenil idiopatisk artrit, ett samlingsnamn för ledinflammationer hos barn.

Belimumab (Benlysta)

Biologiskt läkemedel som används vid behandling av [systemisk lupus \(SLE\)](#).

Biologiskt antireumatiskt läkemedel

Selektivt läkemedel framställt med hjälp av levande celler som påverkar specifika delar i den inflammatoriska reaktionen.

Bisfosfonater

En grupp osteoporosläkemedel som ökar benmassan.

Borrelios

Infektion som smittar via fästingbett. Kan orsaka ledinflammation, tidigare kallad Lymes sjukdom.

Buprenorfin (Temgesic)

Smärtstillande läkemedel som påverkar centrala nervsystemet. Används endast vid svåra smärttillstånd.

Bursit

Inflammation av bursa, d.v.s. slemsäcken som skyddar senor.

C

Celecoxib (Celebra)

Medellångtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Certolizumab pegol (Cimzia)

Biologiskt antiinflammatoriskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

Churg-Strauss syndrom

Sällsynt kronisk blodkärlsinflammation ([vaskulit](#)). Går numera under namnet eosinofil granulomatos med polyangit.

COX

Cyklooxygenas, det enzym som [antiinflammatoriska läkemedel](#) i huvudsak har i uppgift att hämma.

CRP

C-reaktivt protein används som ett mått på inflammation i blodet.

Cyklofosfamid (Sendoxan, Syklofosfamid)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och används ibland vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Cyklosporin (Sandimmun Neoral)

Immunsuppressivt läkemedel vars effekt är liknande som hos cytostatika. Används vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Cysta

Onormalt hålrum som kan förekomma var som helst i kroppen, t.ex. i njurar eller skelett.

Cytokin

Proteiner som bildas i celler och fungerar som signalmolekyler celler emellan.

Cytostatika

En grupp läkemedel som förhindrar eller bromsar celledelning.

[D](#)

Daktylit

Svullnad i ett finger eller en tå (korvfinger/-tå), påträffas ofta vid [spondylartriter](#).

Degeneration

Försämring, förstörelse eller nedbrytning.

Dermatomyosit

Immunologisk inflammatorisk muskelsjukdom, kännetecknas också av hudutslag.

[Diklofenak](#) (Arthrotec, Diclomex, Diclofenac, Motifene, Voltaren)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel, förekommer också i långtidsverkande preparat och reumasalva.

DIP-led

Leden mellan de två yttersta leden på fingrar och tår.

DISH

Diffus idiopatisk skeletal hyperostos, förkalkningar huvudsakligen mellan kotorna i ryggraden.

[E](#)

Ehlers-Danlos syndrom

Årftlig bindvävssjukdom som kännetecknas av övertöjbar hud och överrörliga leder.

Ekografi

Undersökning med ultraljud, utan strålning.

Enteroartrit

Ledinflammation vid inflammatorisk tarmsjukdom.

Entesit eller insertionstendinit

Inflammation i senfästen.

Entesopati

Reumatisk sjukdom där de främsta symtomen är inflammationer i led- och senfästen.

Eosinofil granulomatos med polyangit

Sällsynt kronisk blodkärlsinflammation ([vaskulit](#)). Kallas även Churg-Strauss syndrom.

Erosion

Förstörelse av ledytan, synlig på röntgenbilder eller i andra bilddiagnostiska undersökningar.

ENMG

Elektroneuromyografi, undersökning av nervbanor och elektrisk aktivitet i muskler.

[Etanercept](#) (Enbrel)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

[Etodolac](#) (Lodine)

Relativt korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

[Etoricoxib](#) (Arcoxia)

Långtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

EULAR

[European League Against Rheumatism](#), de europeiska reumatologorganisationernas samarbetsorgan.

F

Feltys syndrom

Reumatisk sjukdom med ledinflammationer, förstörd mjälte och minskat antal vita blodkroppar.

[Fibromyalgi](#)

Generellt utbredd smärta i rörelseorganen. Ger inga bestående skador.

Fibros

Ärrbildning, tät bindväv bildas och ersätter annan vävnad.

Fosfolipidantikropp

Antikropp som förekommer i synnerhet vid [SLE](#), orsakar blodproppar och missfall.

G

[Gikt](#)

Metabolisk sjukdom där urinsyrakristaller orsakar ledinflammation.

Glukokortikoider (Prednisolon m.fl.)

Hormoner som bildas i binjurebarken och som bl.a. påverkar sockeromsättningen och kroppens immunförsvar, läkemedelspreparat som ofta används vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Glukosamin (Arthryl, Comfora, Glucadol, Glucosamin)

Smärtstillande läkemedel som används vid behandling av [artros](#).

Golimumab (Simponi)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

Granulomatos med polyangit

Blodkärlsinflammation som ofta orsakar allvarliga luftvägs- och njursymtom. Kallas även Wegeners granulomatos.

Guldbehandling ([Auranofin](#), [Myocrisin](#))

Används vid behandling av ledgångsreumatism.

H

HAQ

Health Assessment Questionnaire, frågeformulär, som används för att bedöma funktionsförmågan hos reumatiker.

Heberdens knutor

Små knutor som bildas i fingrarnas yttersta leder till följd av artros.

HLA

Proteiner på cellytan vars struktur nedärvs. Kan ha samband med benägenheten att insjukna i vissa sjukdomar. Personer med HLA-B27 har t.ex. en ökad risk att insjukna i [ankyloserande spondylit](#).

Homeopati

Gammal behandlingsmetod, där man använder speciella utspädda naturmedel.

Hydrops intermittens

Regelbundet, vanligen med ungefär en veckas intervall återkommande ledsvullnad, främst i knäet.

Hydroxiklorokin (Oxiklorin)

Antireumatiskt läkemedel, som också används vid behandling av malaria.

Hylan (Synvisc)

Läkemedel som injiceras i leden vid [artros](#).

Hypertrofisk osteoartropati

Sjukdom som kännetecknas av förtjockning av hud- och benvävnad i händer och fötter, ofta i samband med lung-, hjärt- eller cancersjukdomar.

Hyperurikemi

Ökad halt av urinsyra (urat) i blodet, kan bero på [gikt](#).

I

[Ibuprofen](#) (Burana, Ibumetin, Ibusal, Ibutabs, Ibuxin)

Det vanligaste antiinflammatoriska läkemedlet. Fås även receptfritt.

Idiopatisk

Betyder av okänd anledning, man vet alltså inte varför en sjukdom uppstår.

Immunologisk

Relaterar till immunologi, kroppens försvarsmekanism.

[Indometacin](#) (Indometin)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Infektion

Kroppen har angripits av levande mikroorganismer, ofta med inflammation som följd.

Inflammation

Kroppens försvar mot en skada eller ett angrepp.

Inflammatoriska celler

Kroppens försvarare, som ansamlas i det inflammerade området, t.ex. ätarceller eller makrofager och segmentkärniga vita blodkroppar.

[Infliximab](#) (Inflectra, Remicade, Remsima)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, hämmar tumörnekrosfaktor-alfa.

Inklusionskroppsmyosit

En form av inflammatorisk muskelsjukdom.

Interleukin

Signalsubstans, cytokin, som utsöndras av inflammatoriska celler.

Ischias

Ryggsmärta orsakad av tryck mot nervroten, kan medföra känselstörning eller t.o.m. förlamning.

J

[Juvenil artrit](#)

Barnreumatism.

K

Karpaltunnelsyndrom

Symtom orsakade av tryck på en nerv i handleden.

Keratoconjunctivitis sicca

Ögoninflammation med torra ögon, allmänt förekommande vid Sjögrens syndrom.

Ketoprofen (Kettese, Ketomex, Ketorin, Orudis)

Antiinflammatoriskt läkemedel, finns också som reumasalva.

Klorambucil (Leukeran)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och används ibland vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Kodein (Codaxol, Pamol Cod, Panacod, Ardinex)

Smärtstillande läkemedel som påverkar centrala nervsystemet och ingår i kombinationspreparat.

Kondrocalcin

Kalkinlagring i brosk som kan ses på röntgenbild.

Kondroitin (Cartexan)

Läkemedel som lindrar artrossymptom.

Kortisonbehandling

Behandling där glukokortikoidpreparat används för att dämpa inflammation och andra symtom orsakade av reumatiska sjukdomar.

Korvtå eller -finger

Tillstånd där ett finger är jämnt svullet eller en tå jämnt svullen, daktylit. Förekommer framför allt vid psoriasisartrit.

Krea

Förkortning av kreatinin, laboratorieprov som mäter njurfunktionen.

L

Ledgångsreumatism

Reumatoid artrit, arthritis rheumatoides. Den vanligaste långvariga ledinflammationen.

Ledförslitning

Osteoartrit, artros, lokal sjukdom i leden till följd av skador på ledbrosket. Den vanligaste reumatiska sjukdomen.

Leflunomid (Arava)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och används vid behandling av reumatiska sjukdomar.

M

Magnetundersökning

Magnetic Resonance Imaging (MRI), avbildningsmetod som inte använder strålning.

Marfans syndrom

Ärftlig sjukdom där ämnesomsättningen i bindväven rubbas.

MCP-led

Fingrets metakarpofalangealled, knogled.

MCTD

Bindvävssjukdom (mixed connective tissue disease) med varierande symtom. Autoimmun sjukdom som liknar SLE.

Mefenamsyra (Ponstan)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Meloxicam (Meloxicam, Mobic)

Långtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Metotrexat (Trexan, Metoject)

Hör till läkemedelsgruppen cytostatika och är det läkemedel som oftast används vid behandling av inflammatoriska reumatiska sjukdomar.

Metylprednisolon (Medrol, Solomet)

Kortisonpreparat (glukokortikoid), som ibland används vid behandling av reumatiska och bindvävssjukdomar.

MTP-led

Tåns metatarsofalangealled, grundled.

Mykofenolat

Läkemedel som används vid behandling av systemiska bindvävssjukdomar.

N

Nabumeton (Relifex)

Medellångtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Naproxen (Alpoxen, Miranax, Naprometin, Napromex, Pronaxen, Vimovo)

Medellångtidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Natriumhyaluronat (Artzal, Hyalgan)

Tuppkamsextrakt, lindrar artrossymtom, injiceras i led av läkare.

Neuropatisk

Förknippad med nervsystemet, t.ex. neuropatisk smärta.

O

Oligoartrit

Inflammation som endast drabbar få (1–4) leder.

Opioid, opiat

Morfinliknande läkemedel som påverkar centrala nervsystemet.

Ortos

En stödandordning eller ett stödbandage som sätts på en kroppsdel för att stödja den eller för att förhindra att leden blir felställd.

Osmiumsyra

Medel som ibland används för att förhindra svullnad i knäled.

Osteomyelit

Infektion i ben och benmärg orsakad av bakterie.

Osteopati

Metod där man använder händerna för att behandla leder och ryggrad.

Osteoporos

Benskörhet, minskad benmassa. Skelettet blir skört och risken för frakturer ökar.

P

Pagets sjukdom

Sällsynt bensjukdom hos äldre. Orsakar frakturer.

Palindrom artrit

En form av ledgångsreumatism, som kännetecknas av kortvariga återkommande ledinflammationer.

Paracetamol (Pamol, Paraceon, Paracetamol, Panadol, Para-Tabs)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel, som också fås receptfritt.

PIP-led

Fingrets eller tåns proximala interfalangealled, mellanled.

Piroxikam (Felden, Piroxin)

Antiinflammatoriskt läkemedel som används i reumasalvor.

Pogostasjukan

Orsakas av Sindbis-virus, och sprids av myggor. Orsakar hudutslag och kan även angripa lederna. Kallas Ockelbosjukan i Sverige.

Polyarteritis nodosa

Allvarlig inflammation i artärerna, autoimmun sjukdom.

Polyartrit

Inflammation i flera leder (minst fem).

Polymyalgia rheumatica

Inflammatorisk reumatisk sjukdom som förekommer hos äldre.

Polymyosit

Kronisk inflammatorisk muskelsjukdom.

Prednison och prednisolon

De vanligaste kortisonpreparaten som tas via munnen (glukokortikoider).

Prostaglandiner

Viktiga signalsubstanser i den inflammatoriska processen i kroppen.

Psoriasisartrit

Reumatisk sjukdom hos person som har psoriasis.

Pyrofosfatartropati

Ledsjukdom, där utfällning av pyrofosfater i lederna kan orsaka ledinflammation.

[Q](#)

[R](#)

Raynauds fenomen

Anfall av blodkärllsammandragning i fingrar och ibland i tår. Leder till vita och blåa fingrar och tår och kan orsakas av vissa systemiska bindvävssjukdomar.

[Reaktiv artrit](#)

Inflammatorisk reaktion i lederna orsakad av infektion (oftast i mag-tarmkanalen eller urinvägarna).

Reiters syndrom

Grupp av symtom som kan uppträda vid reaktiv artrit och inkluderar ledinflammation, konjunktivit (ögoninflammation) och urinrörsinflammation.

Relapserande polykondrit

Alternativt namn recidiverande polykondrit. Sällsynt bindvävssjukdom som skadar brosket framför allt i öron, luftrör och näsa.

Remission

Det tillstånd vid kroniska sjukdomar då symtomen har avtagit eller tillfälligtvis helt försvunnit.

Reumatoid faktor

Allmänt förekommande autoantikropp vid ledgångsreumatism och Sjögrens syndrom. Kan också förekomma vid andra sjukdomar och även hos friska människor.

[Rituximab](#) (MabThera)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, som minskar antalet B-celler i den inflammatoriska processen.

[S](#)

Sakroiliit

Inflammation i leden (s-i-leden) mellan korsben (sacrum) och tarmben (ileum).

SAPHO-syndrom

Sjukdom, som yttrar sig som ledinflammation (synovit, S), akne (A), varblåsor (pustulos, P), benförtjockning (hyperostos, H) och beninflammation (osteit, O) eller en del av dessa.

Seronegativ

Reumatoid faktor saknas. Motsatsen är seropositiv.

Seropositiv

Reumatoid faktor förekommer i blodet.

S-i-led

Led mellan korsben (sacrum) och tarmben (ileum).

Sjögrens syndrom

Autoimmun sjukdom som främst förorsakar torrhet i slemhinnor.

Sklerodermi

Systemisk skleros, sjukdom där det vanligaste symtomet är förtjockad hud. Kan även drabba inre organ.

SLE

Systemisk lupus erythematosus, LED, autoimmun sjukdom med många olika symtom.

Spondylartropati

Sjukdom som drabbar ryggkotor och leder. Inflammatoriska spondylartropatier (spondylartriter) är bl.a. ankyloserande spondylit och psoriasisartrit.

Spondylartros

Artros i ryggraden.

SS-antikropp

SS-antikroppar (SS-A och SS-B) förekommer vid [Sjögrens syndrom](#).

Stills sjukdom

En form av [barnreumatism](#) med allmänna symptom, förekommer ibland även hos unga vuxna.

Subluxation

Delvis ur led.

Sulfasalazin (Salazopyrin)

Läkemedel som används vid behandling av tarm- och reumatiska sjukdomar.

Svanhalsdeformitet

Felställning som påträffas framför allt vid [ledgångsreumatism](#) där leden mitt på fingret, proximala interfalangealeden, är översträckt och den yttersta leden böjd.

Syndesmofyt

Överbryggande förbeningar från kota till kota hos personer med [ankyloserande spondylit](#).

Syndrom

Symtomkomplex, en mängd symptom som uppträder samtidigt.

Synovektomi

Kirurgiskt avlägsnande av ledhinnan, putsning av leden.

Synovit

Inflammation i ledhinnan.

Systemisk skleros

Autoimmun sjukdom med symtom främst i huden, muskler och mag-tarmkanalen.

Sänka

Blodprov som mäter hur snabbt röda blodkroppar sjunker neråt. Värdet är förhöjt vid inflammationer och anemi.

T

Temporalarterit

Inflammation i tinningartären, förekommer ofta vid polymyalgia rheumatica.

Tendinit

Seninflammation.

Tenosynovektomi

Kirurgiskt avlägsnande av senskidan, putsning av senan.

TNF-alfa-hämmare

Hämmar tumörnekrosfaktor-alfa, verkningsmekanismen hos många biologiska antireumatiska läkemedel.

TNS

Transkutan nervstimulering, fysikalisk smärtlindringsmetod som bygger på stimulering med elektriska strömmar.

Tocilizumab (RoActemra)

Biologiskt antireumatiskt läkemedel, som hämmar interleukin 6.

Tofasitinib

Standardbehandling vid ledgångsreumatism hos vuxna om tidigare behandling inte gett resultat eller inte tolererats.

Tolfenamsyra (Clotam)

Korttidsverkande antiinflammatoriskt läkemedel.

Tramadol (Tradolan, Tramadin, Tramadol, Tramal, Tramium)

Smärtstillande läkemedel som påverkar centrala nervsystemet.

Trokanterbursit

Smärttillstånd i slemsäcken på stora benutskottet i övre delen av lårbenet.

Tumörnekrosfaktor-alfa (TNF-alfa)

En viktig signalsubstans bl.a. i den reumatiska inflammationen.

U

Ultraljudsundersökning

Ekografi, avbildningsmetod där man använder ultraljud.

Urat

Salter av urinsyra, som när de fälls ut i en led kan leda till gikt.

V

Vaskulit

Blodkärlsinflammation, förekommer som en självständig sjukdomsgrupp och vid systemiska bindvävssjukdomar, ibland också vid reumatoid artrit.

W

Wegeners granulomatos

Blodkärlsinflammation som ofta orsakar allvarliga luftvägs- och njursymtom. Går numera under namnet granulomatos med polyangit.